

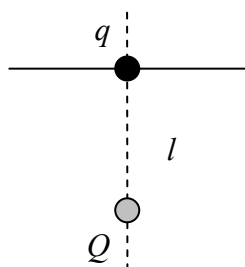
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ОБЛАСТЕН КРЪГ НА ОЛИМПИАДАТА ПО ФИЗИКА – 24.02.2012 г.

ТЕМА ЗА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА – X–XII КЛАС

Задача 1. – 10 точки

Метално топче с маса $m = 90 \text{ g}$ и електричен заряд $q = 1 \mu\text{C}$ може да се хлъзга без триене по тънка хоризонтална спица от изолиращ материал. На разстояние $l = 10 \text{ cm}$ от спицата е закрепено неподвижно топче със същия по големина заряд, но с неизвестен знак (фиг. 1).

Фиг. 1

Когато топчето върху спицата се отклони на разстояние $A \ll l$, то започва да трепти хармонично с период T .

а) При какъв знак на заряда Q на неподвижното топче е възможно трептене на топчето върху хоризонталната спица?

б) Намерете коефициента $k_{\text{эф}}$ на еластичната сила, под действие на която се извършват хармоничните трептения.

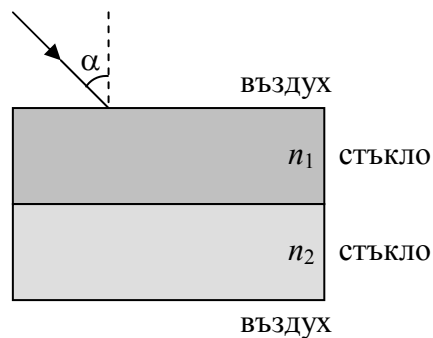
в) Пресметнете периода на трептене T . Константата в закона на Кулон е $k = 9 \cdot 10^9 \text{ N} \cdot \text{m}^2 / \text{C}^2$.

Задача 2. – 10 точки

Двете подусловия на задачата са независими.

а) На разделителната равнина между стъкло с показател на пречупване $n_1 = 1,47$ и вода с показател на пречупване $n_2 = 1,33$ се наблюдава частично отражение и частично пречупване, като отразеният и пречупеният лъч са взаимноперпендикулярни независимо от коя страна пада лъчът към разделителната равнина. Намерете разликата $\alpha_2 - \alpha_1$, където α_1 е ъгълът на падане от страната на стъклото, а α_2 – ъгълът на падане от страната на водата.

б) На фиг. 2 са показани две стъклени плоскопаралелни пластинки съответно с показатели на пречупване n_1 и n_2 , като $n_1 > n_2$. Възможно ли е да се наблюдава пълно вътрешно отражение на границата между двете стъклени пластинки, когато падащият лъч е върху пластинката с показател на пречупване n_1 ? Обосновайте отговора си.

фиг . 2

Задача 3. – 10 точки

Волфрамова нишка на електрическа лампа с диаметър $d = 0,1 \text{ mm}$ и дължина $l = 17 \text{ cm}$ е нагрята до температура $T = 2100 \text{ K}$. Нишката излъчва като абсолютно черно тяло.

- На колко е равна електрическата мощност P на лампата в режим на работа?
- При каква дължина на вълната λ излъчването на жичката има максимален интензитет?
- На колко е равна дължината l_1 и температурата T_1 на волфрамова нишка със същия диаметър d на електрическа лампа с електрическа мощност $P_1 = 150 \text{ W}$?

Полезни константи:

Константа на Стефан-Болцман: $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \frac{\text{W}}{\text{m}^2 \cdot \text{K}^4}$

Константа на Вин: $b = 2,90 \cdot 10^{-3} \text{ m.K}$